

Arbeidsmarkedet nå – oktober 2006

“Arbeidsmarkedet nå” er et månedlig notat fra Statistikk og utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Eirik Åsland, eirik.asland@nav.no, 2. november 2006.

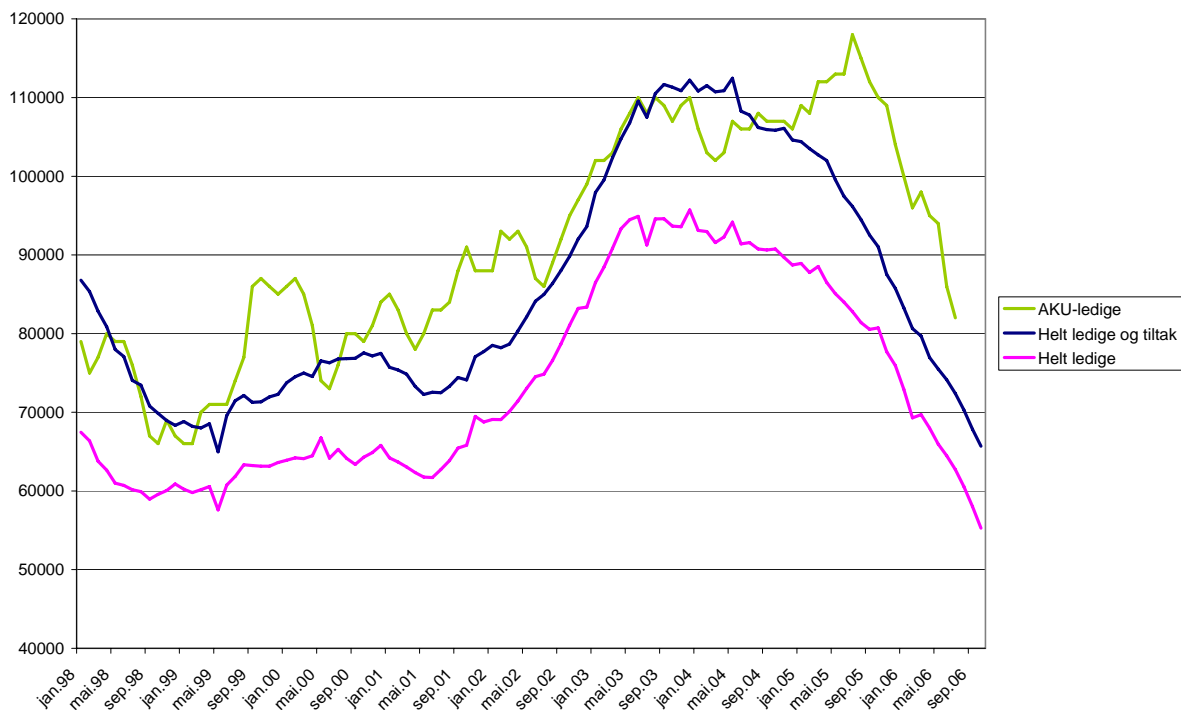
Laveste ledighet siden 1988

Nedgangen i den registrerte ledigheten fortsetter med uforminsket styrke. Den siste måneden har den registrerte ledigheten blitt redusert med 2.800 personer, når man justerer for vanlige sesongsvingninger. Det er fremdeles få nye arbeidssøkere som melder seg til NAV, og dette sett i sammenheng med den sterke veksten i tilgangen på ledige stillinger viser at arbeidsmarkedet strammes til ytterligere.

Ved utgangen av oktober 2006 var det registrert 53.400 helt arbeidsledige ved NAV (2,2 %), en nedgang på 24.500 (-31 %) sammenlignet med samme måned i fjor. Tallet på ordinære tiltaksdeltakere var omtrent uendret.

Den registrerte arbeidsledigheten er nå lavere enn ved toppen av forrige høykonjunktur i 1999. Vi må helt tilbake til 1988 for å finne tilsvarende lavt nivå på ledigheten¹. Andelen personer på uføretrygd og attføring/rehabilitering har imidlertid økt betydelig de siste årene, noe som kan bety at de strukturelle problemene på arbeidsmarkedet er større enn tidligere.

Figur 1. Utviklingen i antall AKU-ledige, registrerte helt ledige, og summen av antall registrerte helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall. Januar 1998 – oktober 2006.

Kilde: NAV og Statistisk sentralbyrå.

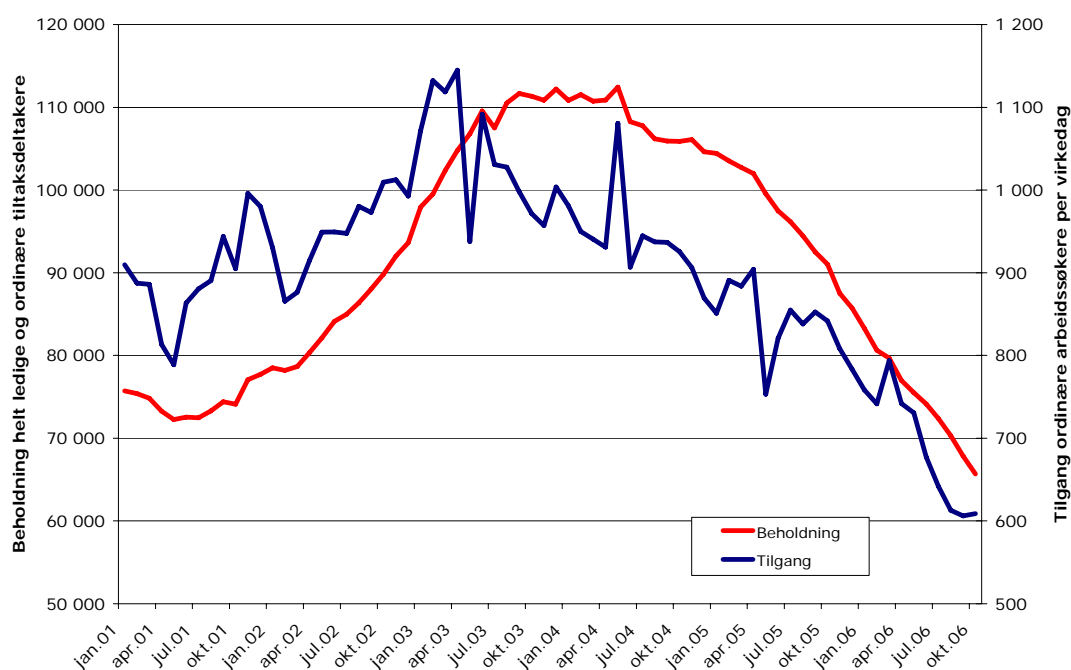
¹ Ved sammenligning av historiske ledighetstall har vi korrigert for brudd i statistikken i januar 1999 og i 2002.

Arbeidsledigheten for månedene januar - juli 2006 målt ved Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelser (AKU) ble i løpet den siste måneden korrigert. De nye tallene er noe høyere enn de som tidligere ble presentert. Arbeidsledigheten (AKU) avtar fremdeles sterkt samtidig som veksten i sysselsettingen er stor (per juli 2006).

Tilstrømningen av nye arbeidssøkere fremdeles lav

Tallet på nye arbeidssøkere som meldte seg til NAV var omtrent uendret i oktober, og er fremdeles på et rekordlavt nivå. Figur 2 viser at det kan være kortsiktige svingninger i denne størrelsen, men trenden er sterkt nedadgående. Det lave nivået på tilgangen av nye arbeidssøkere bekrefter høy aktivitet på arbeidsmarkedet med få oppsigelser og permitteringer.

Figur 2. Tilgangen av ordinære arbeidssøkere per virkedag. Beholdning registrerte helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall. Januar 2001 – oktober 2006.

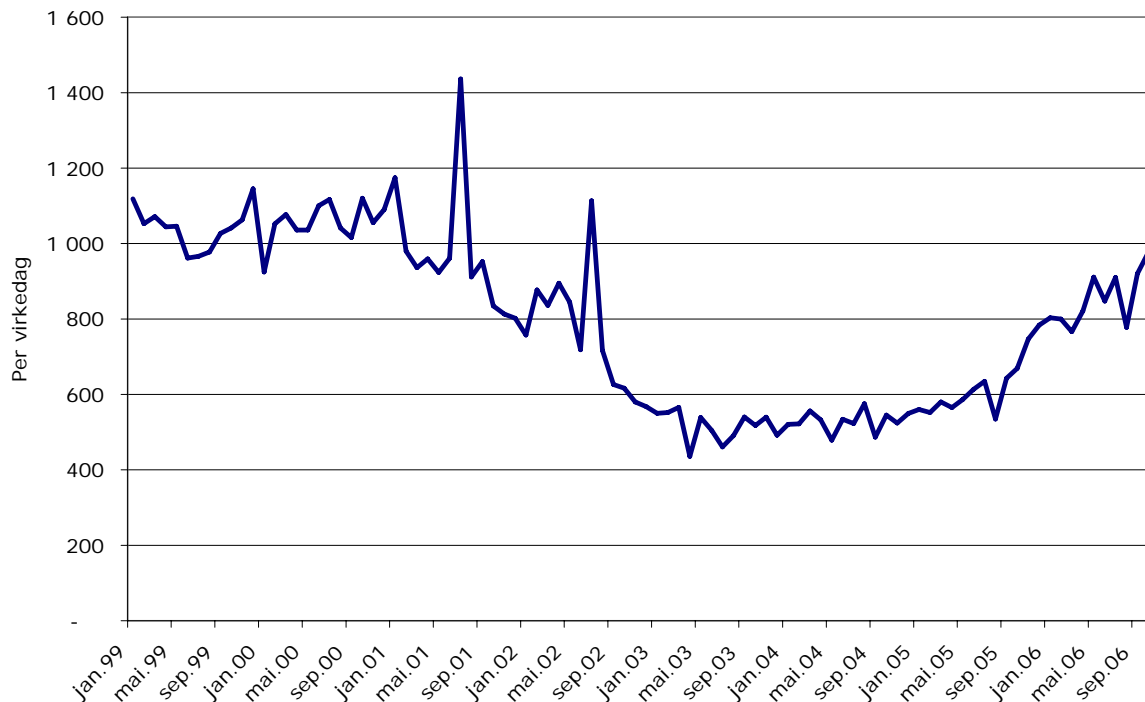

Kilde: NAV.

Mange ledige stillinger

Tilgangen av nye stillinger utlyst i media har økt kraftig i løpet av oktober, se figur 3. Sammenlignet med samme måned i fjor har NAV i alt registrert 48 prosent flere ledige stillinger i løpet av oktober i år. Det er en økning i tallet på ledige stillinger for alle yrkesgrupper. Yrkesgrupper med særlig stor økning er reiseliv og transport (77 %), kontorarbeid (75 %) og bygg og anlegg (66 %).

Figur 3. Tilgang ledige stillinger utlyst i media. Januar 2000 – oktober 2006. Sesongjusterte tall.

Kilde: NAV.

Den økonomiske utviklingen internasjonalt

Oppgangskonjunktoren i USA ser nå ut til å være over. Tall for 3. kvartal viste at BNP-veksten lå under det som var forventet. Det er klare tegn til avmatning på boligmarkedet. Veksten i USA har i stor grad vært drevet av økt privat konsum. Økningen i konsumet har igjen langt på vei vært finansiert av økte boliglån muliggjort av en sterk prisøkning på boligmarkedet. Tidligere nedgangskonjunkturer i USA har ofte først vist seg ved et svakere boligmarked. En eventuell nedgangskonjunktur i USA vil bidra til svekket vekst i verdensøkonomien i 2007.

I Euro-området var det i 2. kvartal den sterkeste veksten på seks år. Det er særlig eksportvekst som bidrar til bedret økonomisk utvikling, mens veksten i det private forbruket har vært forsiktig. Forventningsindikatorer har vist noe lavere tiltro til økonomisk utvikling den siste tiden, men næringslivet har fortsatt tro på vekst. I og med at veksten i eurosone langt på vei er eksportdrevet, er det fare for at en eventuell internasjonal nedgangskonjunktur også vil gi økonomisk tilbakeslag blant disse landene.

Både Sverige og Danmark er nå inne i en periode med sterk økonomisk vekst og økende etterspørsel etter arbeidskraft.

Kina og India opplever også sterk vekst. Denne veksten gir positive impulser til Japans økonomi.

Utviklingen i norsk økonomi

Norsk økonomi har vært inne i en oppgangskonjunktur som har vart i mer enn tre år. Det er høy vekst i store deler av økonomien. Høyt nivå på oljeinvesteringene og økning i eksporten av tradisjonelle varer og tjenester har gitt vekst i industriproduksjonen de

siste årene. Vekst i boligbygging og andre investeringer har gitt høy aktivitet i bygge- og anleggssektoren, mens økning i privat forbruk stimulerer aktiviteten innen handel og tjenesteyting.

I følge statistikk fra SSB rapporterer oljerelaterte virksomheter at de regner med høye investeringer også i 2007, noe som gir signaler om at etterspørselen etter arbeidskraft til de oljerettede delene av industrien vil holde seg høy framover.

Tilgangen på arbeidskraft begrenser produksjonen i flere sektorer. Et stramt arbeidsmarked øker risikoen for lønns- og prispress i økonomien, og det kvartalsvise nasjonalregnskapet viser også tegn til tiltakende lønnsvekst i norsk økonomi. Det er derfor risiko for at eventuell akselererende lønnsvekst sammen med en internasjonal nedgangskonjunktur vil kunne bidra til at sysselsettingen innenfor industrien etter hvert igjen vil avta med ringvirkninger også til andre sektorer.

Norges Bank setter nå opp renten i små skritt. Det stramme arbeidsmarkedet tilsier trolig et høyere rentenivå. Imidlertid har lav prisvekst som følge av billigere import, lav internasjonal prisvekst og lavt rentenivå bidratt til at den norske renten har blitt holdt på et relativt lavt nivå. De innstrammende effektene av pengepolitikken har derfor foreløpig vært begrenset.

Nedgang i arbeidsledigheten innenfor alle yrkesgrupper

Arbeidsledigheten har det siste året avtatt betydelig innenfor alle yrkesgrupper, se figur 4.

Industriarbeid

Industriarbeid er den yrkesgruppen med sterkest ledighetsnedgang det siste året (-39 %). Eksempel på yrkesgrupper med sterk nedgang er: Støpere, sveisere, platearbeidere og lignende (-51 %), automatikere og elektriske montører (-46 %), og prosess- og maskinoperatører (-41 %). Ledigheten innenfor industriarbeid er langt lavere enn i forrige høykonjunktur.

Ingeniør- og IKT-fag

Også innenfor denne yrkesgruppen avtar ledigheten sterkt (-36 %). Dette gjelder både ingeniører, sivilingeniører, dataingeniører og systemutviklere og programmere. Mange i denne gruppen arbeider i industri- og bygge- og anleggssektoren. Utviklingen i arbeidsledigheten blant ingeniører og teknikere henger derfor sammen med utviklingen i disse næringene.

Undervisning

Innen undervisning har ledighetsnedgangen forsterket seg den siste tiden. Det siste året har arbeidsledigheten gått ned med 34 prosent. Nedgangen er størst blant førskolelærere (-40 %) og grunnskolelærere (- 37 %).

Bygg og anlegg

Innen bygge- og anleggsyrkene har arbeidsledigheten gått ned med 33 prosent sammenlignet med oktober i fjor. Nedgangen er størst blant rørleggere (-56 %) og elektrikere (-51 %). Rekrutteringsproblemene i byggenæringen er store, men import av arbeidskraft har bidratt til å dempe presset betydelig i denne oppgangskonjunktoren.

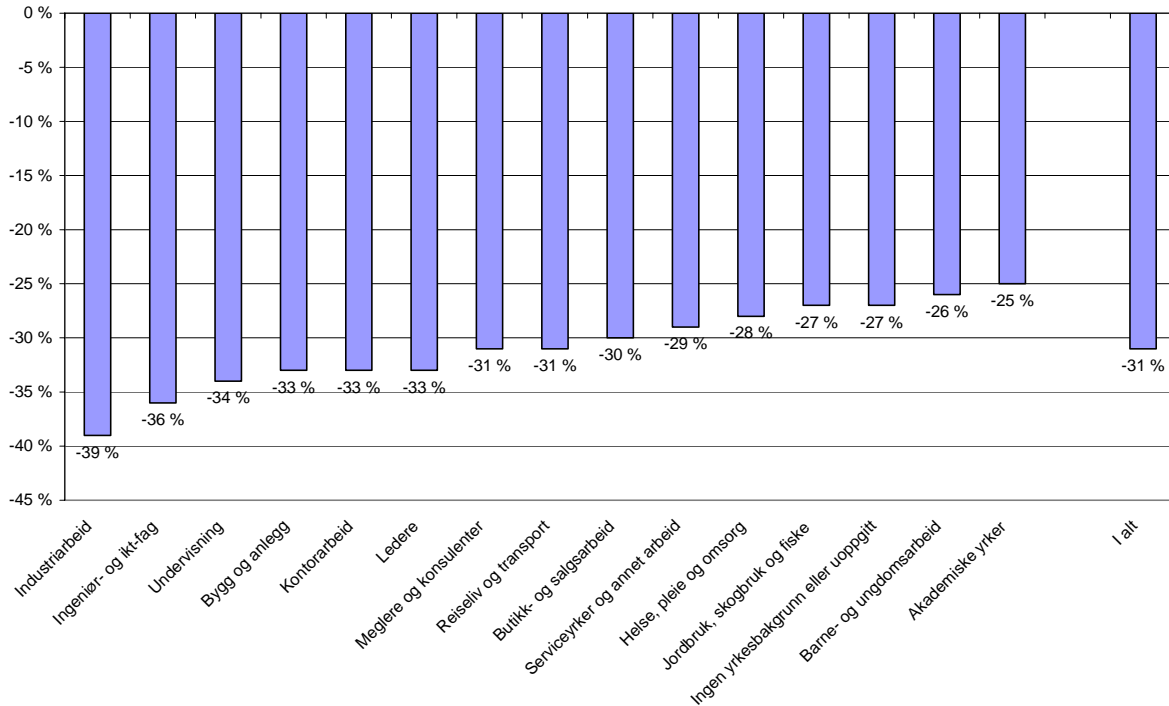
I følge tall fra Statistisk sentralbyrå utgjør lønnstakere som ikke er bosatt i Norge en relativt høy andel av de sysselsatte i bygg og anlegg. Som følge av økt innslag av arbeidskraft fra Polen og de baltiske landene innenfor denne næringen, er denne andelen trolig økende.

Andre yrkesgrupper

Også i yrkesgruppene kontorarbeid (-33 %), ledere (-33 %), meglere og konsulenter (-31 %) og reiseliv og transport (-31 %) er det nå en kraftig nedgang i arbeidsledigheten.

Sammenlignet med oktober i fjor har arbeidsledigheten gått minst ned i yrkesgruppene akademiske yrker (-25 %), barne- og ungdomsarbeid (-26 %) og jordbruk, skogbruk og fiske (27 %).

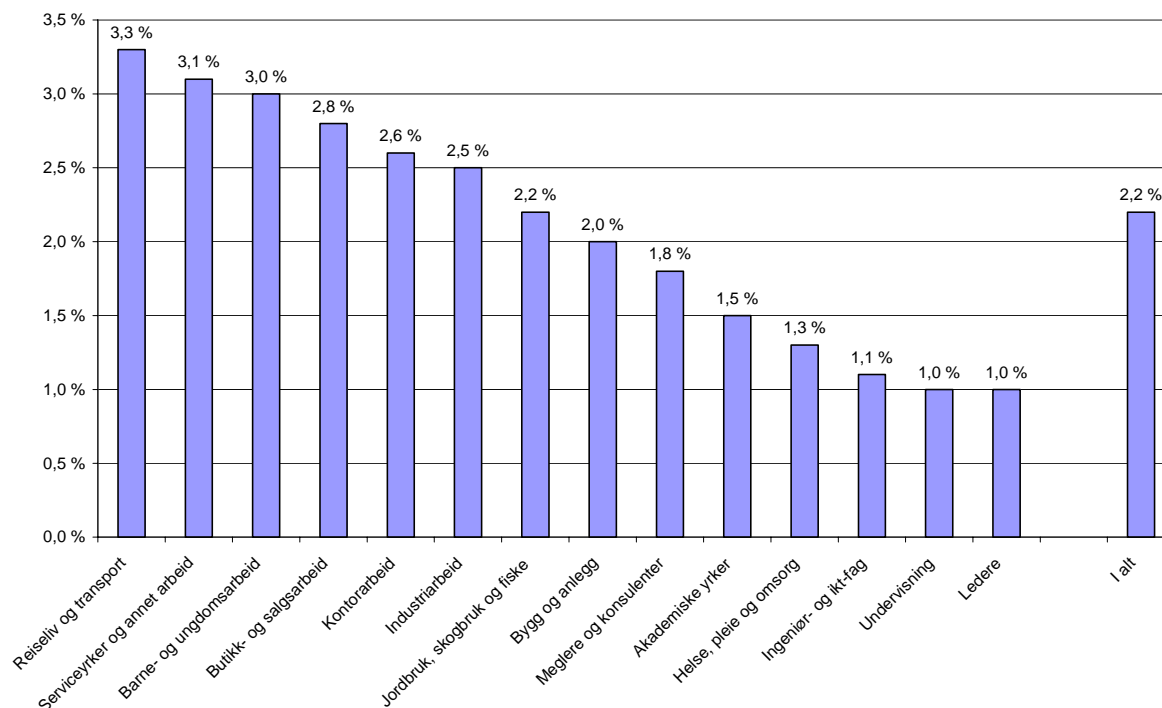
Figur 4. Prosentvis endring i antall registrerte ledige etter yrkesbakgrunn. Oktober 2005 – oktober 2006.

Kilde: NAV.

Av figur 5 kan vi se at reiseliv og transport har den høyeste ledigheten i prosent av arbeidsstyrken (3,3 %), mens undervisning og ledere (begge 1,0 %) har den laveste ledigheten.

Figur 5. Antall registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Oktober 2006.

Kilde: NAV.

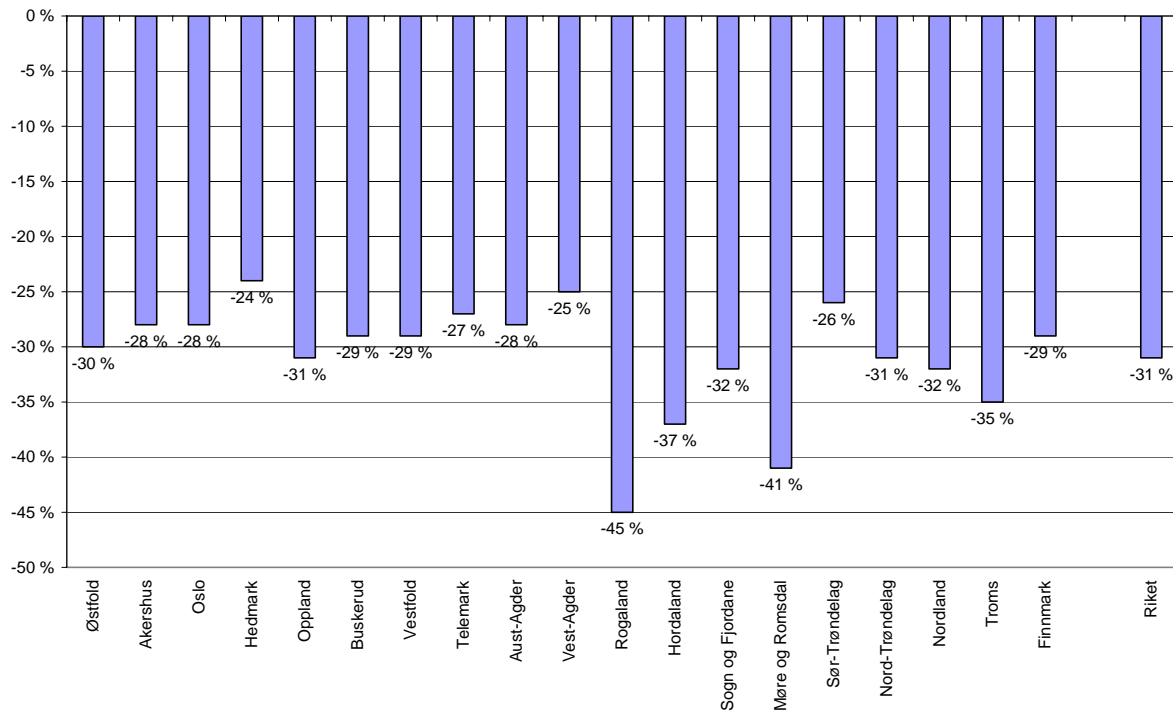
Nedgang i arbeidsledigheten i alle fylker

Arbeidsledigheten går ned i alle fylker, se figur 6. Den går mest ned på Vestlandet der verfts- og oljeindustrien utgjør en relativt stor andel av sysselsettingen.

I fylker som Hordaland, Trøndelagsfylkene, Nordland, Troms og Finnmark må vi nå tilbake til 1980-årene for å finne lavere ledighet². Flere andre fylker har ledighet omtrent på samme nivået som på slutten av 1990-tallet.

² Dette er i forhold til sesongkorrigerte absolutte tall. Korrigert for endringer i arbeidsstyrken kunne bildet ha blitt litt annerledes. Tallene er tilbakejustert for definisjonsendring pr. januar 1999.

Figur 6. Prosentvis endring i antall registrerte ledige fordelt på fylke. Oktober 2005 – oktober 2006.

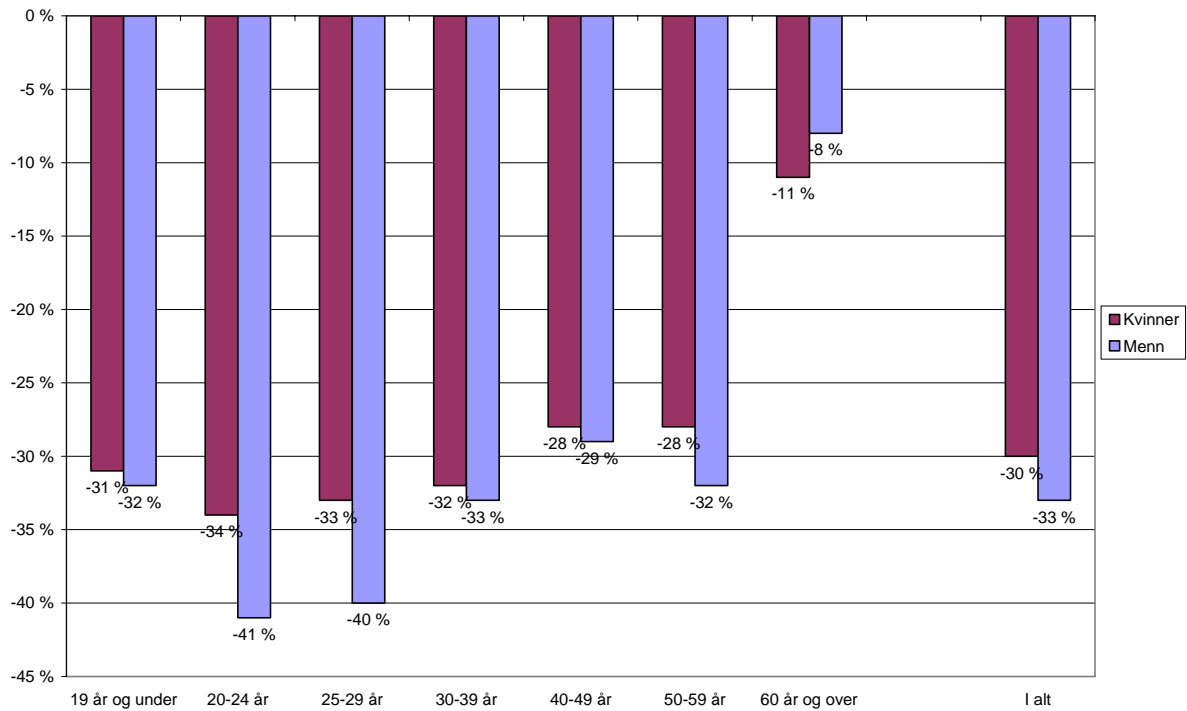

Kilde: NAV

Sterk nedgang i arbeidsledigheten blant unge menn

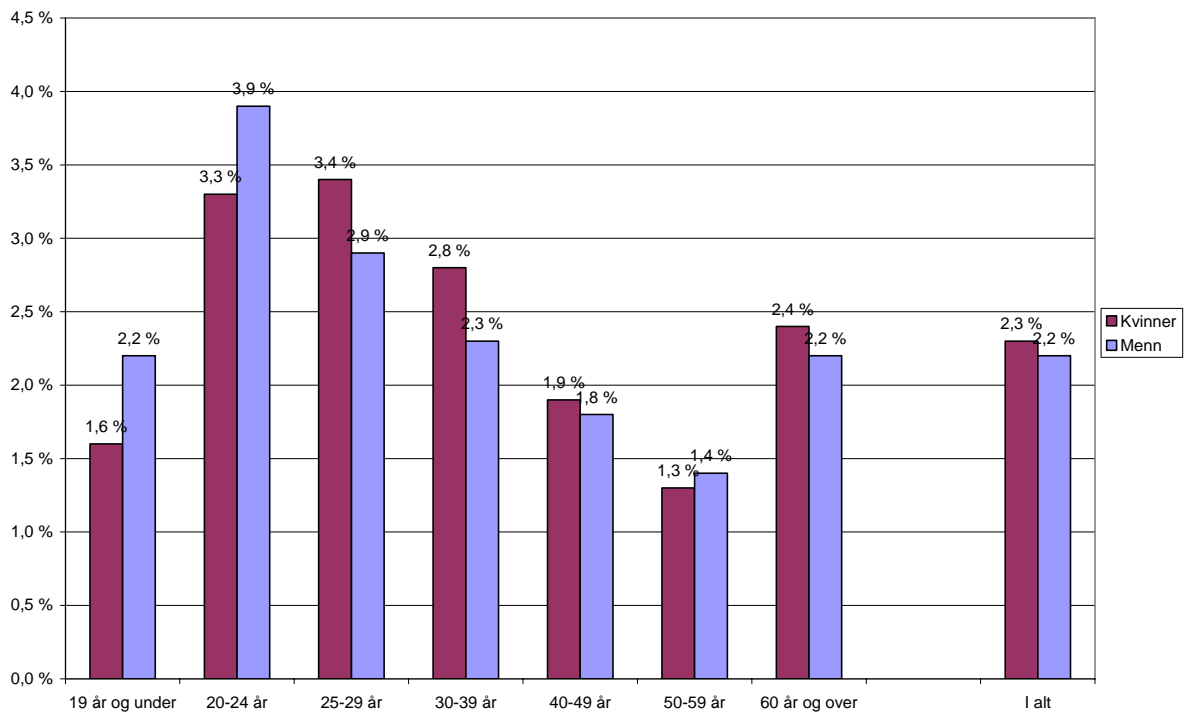
Den registrerte ledigheten avtar nå mest for menn i alderen 20-29 år, se figur 7. Blant både menn og kvinner er imidlertid ledigheten i prosent av arbeidsstyrken høyest blant personer i denne alderen. Vi ser også at ledigheten nå går omtrent like sterkt ned for menn og kvinner. Tidligere i denne oppgangskonjunktoren gikk ledigheten langt sterkere ned blant menn enn kvinner, men økt etterspørsel etter arbeidskraft i offentlig sektor har bidratt til sterk nedgang også blant kvinner de siste månedene.

Figur 7. Prosentvis endring i den registrerte ledigheten etter kjønn og alder, oktober 2005 – oktober 2006.

Kilde: NAV.

Figur 8. Antall registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken etter kjønn og alder, oktober 2006.

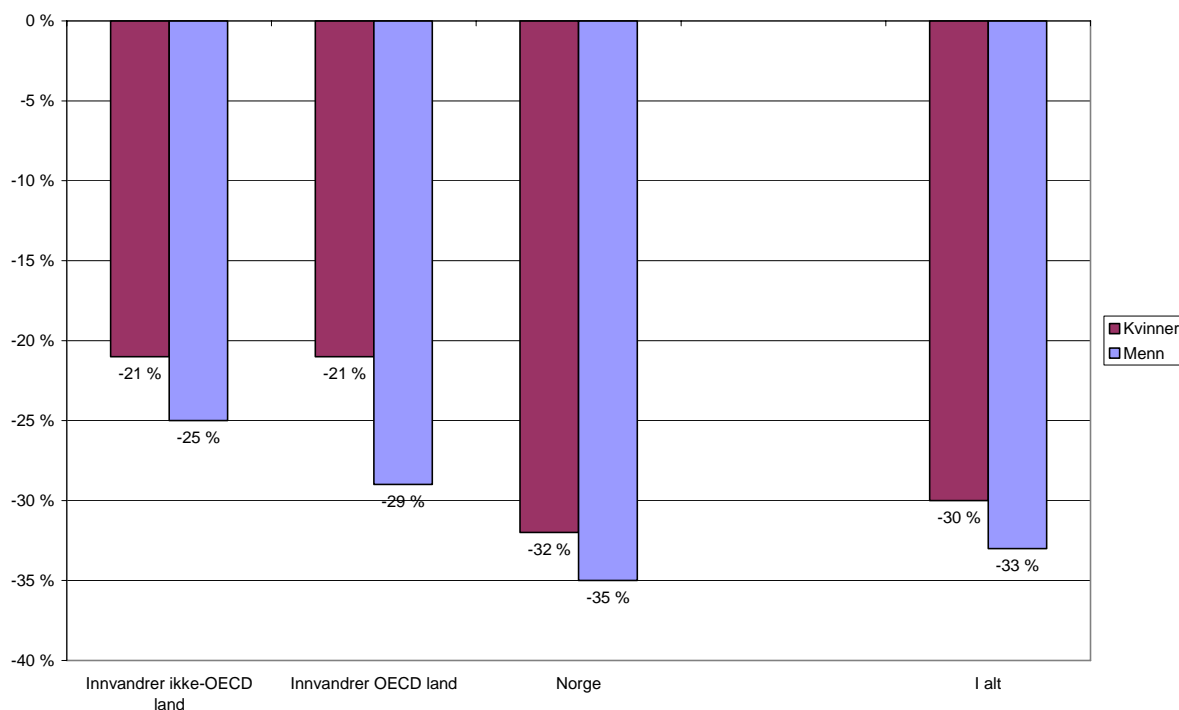

Kilde: NAV.

Arbeidsledigheten mindre ned for innvandrere enn for nordmenn

Utviklingen i ledigheten blant innvandrere følger samme utvikling som blant personer uten innvandrerbakgrunn, men nedgangen er mindre blant de med innvandrerbakgrunn. Kvinner med bakgrunn fra land utenfor og innenfor OECD har minst nedgang i ledigheten (begge -21 %), mens blant menn uten innvandrerbakgrunn er det 35 prosent færre ledige enn ved utgangen av oktober 2005.

Figur 9. Prosentvis endring i den registrerte arbeidsledigheten etter innvandrerbakgrunn og kjønn. Oktober 2005 til oktober 2006.

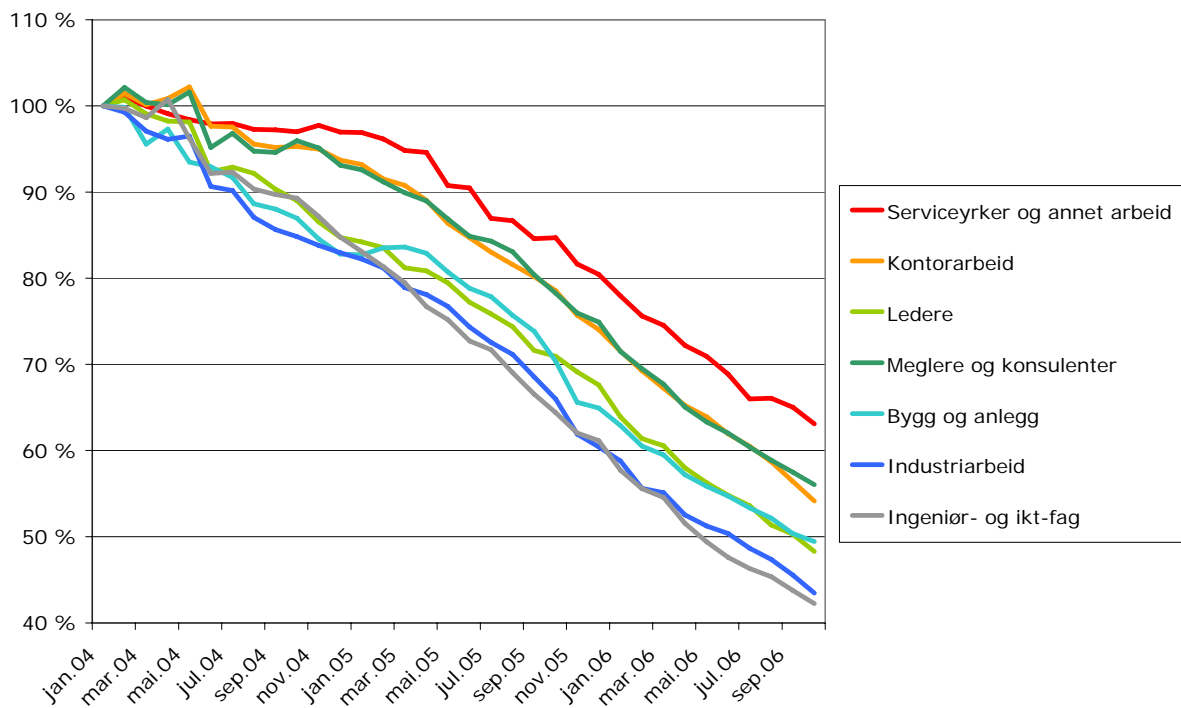
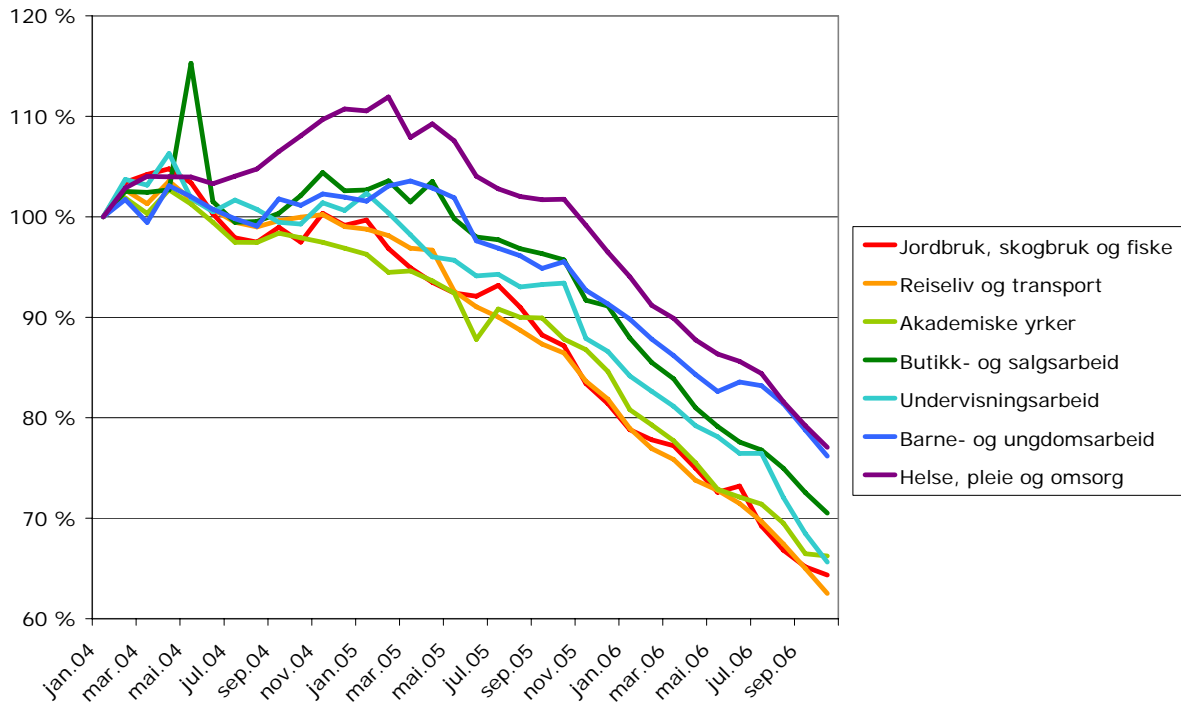
Kilde: NAV.

Spesielle forhold knyttet til månedsoppdateringen

Arbeidsledighetstallene for oktober i år er oppdatert 6 dager senere enn tilsvarende måned i fjor. Med den siste tidens bedring i arbeidsmarkedet har NAV beregnet at dette utgjør at tallet på helt arbeidsledige er knapt 1.000 personer lavere enn om oppdateringen skulle skjedd på samme dato som i fjor.

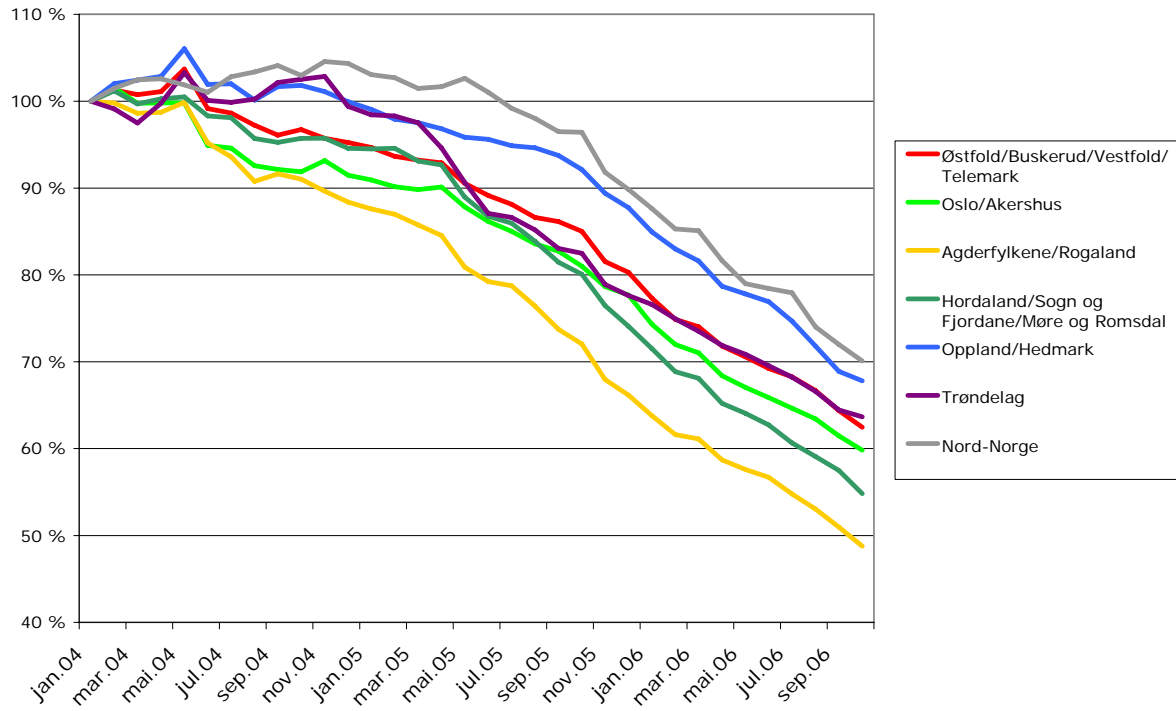
Figurvedlegg

Figur 10 og 11. Utviklingen i summen av registrerte helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2004 – oktober 2006. Januar 2004 = 100.

Kilde: NAV.

Figur 12. Utvikling i summen av registrerte helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2004 – oktober 2006. Januar 2004 = 100.

Kilde: NAV.